

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱԿԱԴԵՄԻԱՅԻ
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎՆԵՐ

Ապրիլի 13-ին Հայկական ՍՍՀ գիտությունների ակադեմիայի նիստերի ղաջիծում տեղի ունեցավ հանրապետության գիտությունների ակադեմիայի տարեկան ընդհանուր ժողովը:

Ժողովը ներածական խոսքով բացեց ակադեմիայի պրեզիդենտ, ակադեմիկոս Վ. Հ. Համբարձումյանը: Նա նշեց, որ 1978 թ. ակադեմիայի և նրա հիմնարկների գործունեությունն ուղղված է եղել աշխատանքների արդյունավետության և որակի բարձրացմանը: Ղեկավարվելով ՍՄԿԿ XXV համագումարի որոշումներով՝ գիտական կոլեկտիվները ջանքերը նպատակամղել են ձեռք բերված արդյունքները ժողովրդական տնտեսության մեջ արագորեն ներդնելուն:

Հանրապետության գիտնականների կյանքում կարևոր իրադարձություն եղավ ՍՍՀՄ գիտությունների ակադեմիայի նախագահության որոշումը, որը նվիրված է Հայաստանի գիտությունների ակադեմիայի գիտական հետազոտությունների հիմնական ուղղություններին և դարգացման հեռանկարներին: Որոշման մեջ բարձր գնահատական է տրված հանրապետության գիտությունների ակադեմիայի գործունեությանը, նշված են նրա գիտակազմակերպական աշխատանքի հետագա կատարելագործման խնդիրները, հանձնարարականներ են մշակված բնական և հասարակական գիտությունների զարգացման հիմնական ուղղությունների վերաբերյալ:

Ակադեմիայի վերջին տարիների գործունեության արդյունքների գնահատականը և հետագա աշխատանքի խնդիրներն էլ ամփոփում Հայաստանի կոմկուսի կենտկոմի և հանրապետության Մինիստրների խորհրդի որոշումը «Հայկական ՍՍՀ գիտությունների ակադեմիայի գիտական հետազոտությունների հետագա զարգացման և նրա նյութատեխնիկական բազայի ամրապնդման միջոցառումների մասին»:

Խոսելով ակադեմիայի մի շարք ստորաբաժանումների գործունեության մասին, Վ. Հ. Համբարձումյանը նշեց հասարակական գիտությունների գծով արձանագրված ձեռքբերումները: Նա հատկապես ընդգծեց Ռուսաստանի հետ Արևելյան Հայաստանի միավորման 150-ամյակին

նվիրված աշխատությունների և այլ արվեստին նվիրված երկրորդ միջազգային սիմպոզիումի նյութերի արժեքն ու մեծ նշանակությունը:

Հայաստանի ժողովրդական տնտեսության զարգացման հիմնական ուղիներից ելնելով, որոշվել են գիտական որոնման ուղղությունները՝ ռադիոէլեկտրոնիկայի, քիմիայի, էլեկտրոնիկայի և ֆունդամենտալ գիտությունների մյուս ճյուղերում:

Ակադեմիայի պրեզիդենտի ելույթում զգալի տեղ էր հատկացված հանրապետությունում գիտաարտադրական համալիրների ստեղծմանը, որոնք առավել արդյունավետությամբ են լուծում ժողովրդական տնտեսության տարբեր բնագավառների զարգացման հետ կապված խնդիրները:

Միաժամանակ նշվեց, որ ղեկավար ակադեմիայի ոչ բոլոր հիմնարկներն են իրենց աշխատանքները վերակառուցում հանրապետության գիտության առջև դրված խնդիրներին համապատասխան:

Հայկական ՍՍՀ գիտությունների ակադեմիայի 1978 թվականի գործունեության հիմնական արդյունքների մասին զեկուցումով հանդես եկավ հանրապետության գիտությունների ակադեմիայի նախագահության գլխավոր գիտնական քարտուղար, ակադեմիայի թղթակից անդամ Գ. Ա. Գալոյանը: Նա նշեց, որ անցյալ տարի զգալի աշխատանք է կատարվել ժողովրդական տնտեսության մեջ գիտության ու տեխնիկայի նվաճումների արմատավորման ուղղությամբ: Մշակվել է 482 թեմա ընդգրկող 170 պրոբլեմ: Գիտական հիմնարկների և արտադրական ձեռնարկությունների կոլեկտիվները հաջողությամբ են իրականացրել ֆիզիկամաթեմատիկական, տեխնիկական, քիմիական, երկրաբանական, կենսաբանական և հասարակական գիտությունների բոլոր հիմնական ճյուղերի գծով պլանավորված աշխատանքները:

Կանգ առնելով ակադեմիայի ստեղծագործական կապերի վրա, զեկուցողը նշեց, որ Հայաստանի գիտնականները համատեղ թեմաներ են մշակել միութենական հանրապետությունների գիտական կազմակերպությունների կոլեկտիվների հետ: Հաշվետու տարում հաջողությամբ են

զարգացել նաև միջազգային գիտական կապերը: Երկկողմ համագործակցության ծրագրին համապատասխան, ՀԺՀ-ի, ՉՍՍՀ-ի, ԼժՀ-ի, ԳԴՀ-ի գիտությունների ակադեմիաների հետ մշակվել են համատեղ թեմաներ, որոնք կարեւոր նշանակություն ունեն սոցիալիստական երկրների ժողովրդական տնտեսության զարգացման համար: Հանրապետության գիտնականները մասնակցել են միջազգային գիտաժողովների, կոնֆերանսների, համագումարների, որտեղ հանդես են եկել ղեկուցումներով և գիտական հաղորդումներով: Հաշվետու տարում Հայաստանում կազմակերպվել են մի շարք միջոցառումներ, որոնց մասնակցել են Եվրոպայի, Ասիայի, Ամերիկայի տարբեր երկրների գիտնականներ:

Հանրապետության գիտությունների ակադեմիայի գործունեության հիմնական արդյունքների վերաբերյալ ղեկուցման քննարկմանը մասնակցեցին Հայկական ՍՍՀ գիտությունների ակադեմիայի ակադեմիկոս Ա. Բ. Նալբանդյանը, Հայկական ՍՍՀ գիտությունների ակադեմիայի թղթակից անդամ Ա. Տ. Ասլանյանը:

* * *

Մայիսի 25-ին տեղի ունեցավ Հայաստանի գիտությունների ակադեմիայի ընդհանուր ժողովը՝ նվիրված ՍՄԿԿ Կենտկոմի հուլիսյան (1978 թ.) պլենումի որոշումների կենսագործմանը:

Ժողովը ներածական խոսքով բացեց ՀՍՍՀ ԳԱ պրեզիդենտ Վ. Համբարձումյանը:

— Պլենումը, — ասաց նա, — շեշտելով արտադրության մեջ գիտության նվաճումների արմատավորման անհրաժեշտությունը, ՍՍՀՄ գիտությունների ակադեմիայի, միութենական հանրապետությունների գիտությունների ակադեմիաների, բոլոր գիտնականների առջև խնդիր դրեց առավել արդյունավետ դարձնել գյուղատնտեսության մեջ գիտատեխնիկական առաջընթացի բազմակողմանի պրոբլեմների մշակման գործը: Այս առումով նշանակալի են մեր հանրապետության գիտության աշխատողների ձեռքբերումները:

Խոսելով գիտատեխնիկական ընդհանուր առաջընթացի ասպարեզում հանրապետության գիտնականների հետադա անելիքների մասին, պրեզիդենտը նշեց, որ առաջիկայում նրանք պետք է լուծեն մի շարք հրատապ խնդիրներ, որոնք կոչված են պարկ տալու մեր հանրապետության սակավահողության պայմաններում գյուղատնտեսական մթերքների առավել առատության հասնելու գործին:

«Հայկական ՍՍՀ գյուղատնտեսության զարգացման ժամանակակից կարևորագույն հարցե-

րը և գյուղատնտեսական գիտությունների խնդիրները» ղեկուցումով հանդես եկավ հանրապետության գիտությունների ղեկավար, պրոֆեսոր Ա. Գ. Մերժանովը:

Հայկական ՍՍՀ գիտությունների ակադեմիայի փոխպրեզիդենտի պաշտոնակատար ընտրվեց հանրապետության ԴԱ թղթակից անդամ Վ. Վ. Ֆանարյանը:

Ընդհանուր ժողովում հանձնվեցին Հայկական ՍՍՀ գիտությունների ակադեմիայի ամենամյա ավանդական պարգևները:

Գիտությունների ակադեմիայի բաժանմունքների նիստերում, որոնք նախորդեցին տարեկան ընդհանուր ժողովին, քննարկվեցին բաժանմունքների գիտական հիմնարկների 1978 թ. գործունեության հիմնական արդյունքները, ավելի քան չորս տասնյակ գիտական ղեկուցումներ:

Ակադեմիայի տարեկան ընդհանուր ժողովին մասնակցում էին ընկ. ընկ. Կ. Ս. Դեմիրճյանը, Բ. Ե. Սարկիսովը, Ֆ. Տ. Սարգսյանը, Լ. Ն. Ներսիսյանը, կուսակցական, սովետական ղեկավար ավյալ աշխատողներ:

ըր և գյուղատնտեսական գիտությունների խնդիրները» ղեկուցումով հանդես եկավ հանրապետության գյուղատնտեսության մինիստր Հ. Թարջումանյանը:

Նշելով, որ հանրապետության գյուղատնտեսության զարգացման ու մթերքների ավելացման գործում ծանրակշիռ ավանդ են ներդրում գիտության աշխատողները, նա բարձր գնահատեց այն օգնությունը, որ վերջիններս ցույց են տալիս գյուղի աշխատավորներին՝ գիտության նվաճումները, նոր տեխնիկան և առաջավոր տեխնոլոգիան արտադրության մեջ ներդնելու գործում:

Հանրապետության գիտությունների ակադեմիայի ակադեմիկոս Վ. Ղադարյանի ղեկուցումը նվիրված էր գյուղատնտեսության հետագա զարգացման բնագավառում ՀՍՍՀ գիտությունների ակադեմիայի գործունեության հարցերին: Այս ուղղությամբ հատկապես շեշտելով կենսաբանական գիտությունների դերը, նա ասաց, որ կենդանիների, բույսերի և միկրոօրգանիզմների գենետիկայի, սելեկցիայի նոր մեթոդների կիրառումը և ֆիզիոլոգիական էություն պարզաբանումը հնարավորություն են ընձեռում գյուղատնտեսության հետագա զարգացման բնագավառում արձանագրել որոշակի նվաճումներ:

Ձեկուցողը շեշտեց, որ գիտատեխնիկական առաջընթացի մեծ գործին անհրաժեշտ է ցուցարներել կոմպլեքսային մոտեցում, հաշվի առնելով շրջակա միջավայրի պահպանության հար-

ցերը, բնական և գյուղատնտեսական ուսուցանելու ընդհանուր բաղանից բխող կարևորագույն խնդիրները:

Ձեկուցումների շուրջը ծավալվեց մտքերի փոխանակություն: Ելույթ ունեցան Հայկական ՍՍՀ գիտությունների ակադեմիայի ակադեմիկոսներ Ա. Խոսիֆյանը, Գ. Դավթյանը, Մ. Մանվելյանը, Ս. Կարապետյանը, Բույսերի պաշտպանության պիտահետազոտական ինստիտուտի բաժնի վարիչ Գ. Ազարյանը:

Հայկական ՍՍՀ գիտությունների ակադեմիայի պրեզիդենտի և առաջին փոխպրեզիդենտի լիազորությունների ժամկետը լրանալու կապակցությամբ Հայկական ՍՍՀ գիտությունների

ակադեմիայի կանոնադրության համաձայն անցկացվեցին ընտրություններ:

Ակադեմիայի պրեզիդենտ վերընտրվեց ալադեմիկոս Վիկտոր Համադասյի Համարձումյանը: Առաջին փոխպրեզիդենտ վերընտրվեց էմիլ Հայկի Միրզարեկյանը:

Գիտությունների ակադեմիայի ընդհանուր ժողովին մասնակցում էին Հայաստանի կոմկուսի Կենտկոմի առաջին քարտուղար Կ. Դեմիրճյանը, Հայկական ՍՍՀ Մինիստրների խորհրդի նախագահ Ֆ. Սարգսյանը, Հայաստանի կոմկուսի Կենտկոմի քարտուղարներ Կ. Դավթյանը, Վ. Ղալումյանը:

Ա. ԱԼԵԿՍԱՆՅԱՆ

III ВСЕСОЮЗНАЯ КОНФЕРЕНЦИЯ «ИСКУССТВО И АРХЕОЛОГИЯ ИРАНА И ЕГО СВЯЗЬ С ИСКУССТВОМ НАРОДОВ СССР С ДРЕВНЕЙШИХ ВРЕМЕН»

Государственный Музей искусства народов Востока (Москва) — один из наиболее известных центров советского востоковедения. Уже на протяжении нескольких десятилетий, наряду с организацией многочисленных тематических выставок и экспедиций по республикам СССР, Музей издает научные труды по культуре и искусству Востока. Ценным вкладом Музея в развитие отечественного искусствознания является проведение ряда всесоюзных конференций. В связи с этим знаменателен созыв Музеем очередной, III Всесоюзной конференции «Искусство и археология Ирана и его связь с искусством народов СССР с древнейших времен» (Москва, 12—15 февраля 1979 г.). Первая и вторая конференции по Ирану были проведены Музеем в 1969 и 1973 гг.

На конференции было представлено 42 доклада; охват проблем весьма широк — археология, зодчество, монументальное и декоративно-прикладное искусство, живопись, миниатюра как Ирана, так и сопредельных стран Востока. Целый ряд докладов либо прямо затрагивал проблемы искусства Армении, либо же касался вопросов, представляющих значительный интерес и при анализе наследия армянской культуры. В сообщении А. М. Акопяна (Москва) «Дворцово-храмовая архитектура Закавказья (Иберия, Армения, Кавказская Албания) и ее иранские параллели» отмечены связи между архитектурной культурой закавказского региона и Ирана, на-

блюдаемые уже с VI в. до н. э. М. М. Асратян (Ереван) в работе «Иранские элементы в армянской архитектуре позднего средневековья» указал на существование факторов, которые привели (в Восточной Армении) к появлению «не только присущих иранскому искусству декоративных элементов, но и характерных для иранского зодчества форм архитектурных конструкций».

В докладе Р. Н. Амирбекян (Ереван) «Миниатюра персидских рукописей и документов каджарского периода из собрания Матенадарана», сопровождавшемся показом большого количества слайдов, были представлены некоторые наиболее типичные миниатюры, группы рукописей и документов из арабо-персидского фонда Матенадарана. Сообщение Л. С. Бретаницкого (Баку) «Проблемы типологизации архитектурного наследия Переднего Востока» непосредственно перекликается с вопросами изучения зодчества Армении. В докладе В. Б. Блэк (Ленинград) «Некоторые специфические черты стилистики Ирана II—I тыс. до н. э. (к проблеме реализма стилистики Переднего Востока)» проанализирован как параллелизм, так и яркое своеобразие произведений древней стилистики Востока. А. М. Висоцкий (Москва) — «Региональные особенности раннесредневековой христианской архитектуры негреческого Востока и передневносточный архитектурный койне» — рассмотрел проблемный вопрос распростра-